

Fővárosi Ítéltábla

15.Gf.40.128/2023/12/II.

Felperes: felperes1 (Cím2.)

Felperes képviselője: Dr. Karcsics Ügyvédi Iroda (cím11; ügyintéző: dr. Karcsics Tamás ügyvéd)

I. rendű alperes: Alperes1 (Cím1.)

I. rendű alperes képviselője: Dr. Szabó Zsolt Ügyvédi Iroda (cím13; ügyintéző: dr. Szabó Zsolt ügyvéd)

II. rendű alperes: Alperes2 (cím3)

II. rendű alperes képviselője: dr. Fazakas Réka Mária ügyvéd (cím12)

III. rendű alperes: Alperes3 (Cím4.)

A per tárgya: a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésén alapuló vezetői felelősség megállapítása

Elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

Fellebbezéssel támadott határozat száma: 26.G.40.512/2021/69. számú végzéssel kijavított, 26.G.40.512/2021/79. számon kiegészített 26.G.40.512/2021/56/II. ítélet

Fellebbezést benyújtó fél: I. és II. rendű alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított és kiegészített ítélete fellebbezett részét az alábbiak szerint, részben megváltoztatja:

Megállapítja, hogy az I. rendű alperes és a II. rendű alperes mint az cég1 gazdálkodó szervezet vezetői, a gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el és ezáltal a gazdálkodó szervezet vagyona 126.120.010 (Százhuszonhatmillió-százhuszezer-tíz) forinttal csökkent; a gazdálkodó szervezet hitelezőinek a felszámolás során meg nem térülő hitelezői igényeiért az I. rendű alperes ezen összeg, a II. rendű alperes pedig ebből – az I. rendű alperessel egyetemlegesen – 8.052.400 (Nyolcmillió-ötvenkétezer-négyszáz) forint erejéig felel.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Az elsőfokú bíróság 26.G.40.512/2021/56. számú végzése fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, a II. rendű alperes által befizetendő vagyoni biztosíték összegét 8.052.400 (Nyolcmillió-ötvenkétezer-négyszáz) forintra leszállítja.

Egyetemlegesen kötelezi az I. és a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 180.000 (Száznyolcvanezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság a 69. sorszámú végzésével 56-II. sorszámúra kijavított és 79. sorszámon kiegészített ítéletével, az I. és a II. rendű alperes egyetemleges felelősségének kimondásával megállapította, hogy az I. és a II. rendű alperes mint az cég1 önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és ezáltal a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat. Egyetemlegesen kötelezte az I. rendű és a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek összesen 1.059.800 forint perköltséget.

[2] A III. rendű alperessel szemben a törvényszék a pert még korábban megszüntette.

[3] Ítélete indokolásában a tényállásról - összefoglalva - az alábbiakat rögzítette:

[4] A Fővárosi Törvényszéken Cg.cégjegyzékszám3 cégjegyzékszámmon nyilvántartott cég1 (a továbbiakban: adós) vezető tisztségviselője 1998. január 6. napjától kezdődően az I. rendű alperes, majd 2011. október 17. napjától, az adós felszámolásának megindításáig, az I. rendű alperessel együtt a II. rendű alperes voltak. A felperes, illetőleg a perben nem szereplő név1 és az adós között letéti szerződések jött létre. név1 mint engedményező és a felperes mint engedményes 2016. március 4. napján engedményezési szerződést kötöttek, melynek alapján név1 a felperesre ruházta az adóssal szemben a 2013. december 26. napján kelt letéti szerződések alapján mindösszesen 25.438 euró összegre és

annak járulékaira esedékessé vált és a jövőben esedékessé váló kamatokkal együttes követelését. A letéti szerződések alapján az adósnak azok felmondásáig, de legkésőbb 2014. március 26. napjáig lett volna köteleessége visszafizetni a mindösszesen 25.438 eurót és annak járulékait, aminek nem tett eleget.

[5] Az I. rendű alperes mint az adós önálló aláírási joggal rendelkező ügyvezetője, a 2016. március 3. napján kelt „Tartozáselismerő jognyilatkozat” megnevezésű okiratban elismerte, hogy névlvel mint letevővel szemben, az eredeti összeg hozamokkal növelt, összesen 25.438 euró tőkével és ennek kamatával tartozik, azt sem jogcímében, sem összepszerűségében nem vitatja, a tartozás jogcíme a felek által 2013. március 26. napján kelt letéti szerződéseköl eredő követelés késedelmi kamata.

[6] Az I. rendű alperes a 2016. március 3. napján kelt „Tartozáselismerő jognyilatkozat” megnevezésű okiratban elismerte, hogy a felperessel mint letevővel szemben az eredeti 54.000.000 forint és 100.000 amerikai dollár hozamokkal növelt, mindösszesen 83.967.574 forint és 125.444 amerikai dollár tőkével és ennek kamatával tartozik, azt sem jogcímében, sem összepszerűségében nem vitatja; a tartozás jogcíme a felek által 2014. május 14. napján kelt letéti szerződéseköl eredő követelés késedelmi kamata.

[7] A felperes 2016. február 6. napján felszólította az adóst a letéti szerződésekben foglaltak teljesítésére.

[8] Az adóssal szemben 2012. évet követően folyamatosan indultak végrehajtási eljárások, majd 2013. évre a pénzügyi műveleteiben jelentős - egymilliárd forintot meghaladó - veszteséget realizált, az adózott eredménye is több mint -071.305 E Ft volt; év végére a saját tőkéje 1.065.289 E Ft-ot tett ki, azaz az összes kötelezettsége ezzel az értékkel magasabb volt, mint a rendelkezésre álló összes eszköze.

[9] Az adós jellemzően a jelentős kockázatú pénzügyi piacon végezte tevékenységét, melynek sajátossága, hogy az ügylet kockázatának fedezésére jelentős letéteket kell képezni bankoknál, befektetési szolgáltatóknál, s amennyiben a letét pótlása nem történik meg, a szolgáltató lezárja az ügyletet. Ennek ellensúlyozására az adós társaság ténylegesen nem végzett jelentős egyéb tevékenységet.

[10] A Fővárosi Törvényszék az ügyszám1 számú végzésével 2016. április 20. napján elrendelte az adós felszámolását, melynek közzététele 2016. április 22. (helyesen: 20.) napján történt meg.

[11] A felperes a keresetét arra alapította, hogy az I. rendű alperes mint az adós ügyvezetője nem tett eleget a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) „33. § (1) bekezdés a) pontjában” foglaltaknak, s mint a cég tényleges vezetője, a II. rendű alperes pedig ügyvezetője, illetőleg árnyékvezetője, az általuk tudott gazdasági helyzetben - figyelemmel arra, hogy a cég 2012. év óta nem tudta visszafizetni a tartozásait - letéteket vettek át és fogadtak el a felperestől, illetőleg feleségétől, amivel gondatlanul jártak el. Az adós társaság rövidlejáratú kötelezettségei ekkor már a likvid pénzeszközök többszörösét tették ki. Az adós semmilyen vagyonnal nem rendelkezik, a fizetési kötelezettségeit nem tudja teljesíteni. A 2013. évi beszámolóját 2014. július 9. napján, a 2014. és 2015. évi beszámolóját csak 2016. november 23. napján tették közzé. Az adós gazdálkodásáért felelős ügyvezetőktől elvárható lett volna az, hogy a gazdasági társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetében ne kössenek újabb letéti szerződést, illetve ezek megkötésekor és bármilyen pénzösszeg átvételekor fokozott gondossággal járjanak el.

[12] A felperes a keresetében - a törvényszék által rögzítettek szerint - azt kérte: a bíróság a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg, hogy az I. rendű és a II. rendű alperes az adós ügyvezetőjeként, illetőleg befolyással rendelkező tulajdonosaként a felszámolás elrendelését megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető

helyzetben lévő társaság vonatkozásában ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekének megfelelően látta el és ezáltal a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítését veszélybe sodorta. Kérte továbbá a bejelentett hitelezői igényével egyező összegben az alperesek vagyoni biztosíték nyújtására kötelezését.

[13] Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

[14] Az I. rendű alperes ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy 2014. (helyesen: 2013.) évben benyújtotta a beszámolót, a 2014. és 2015. évi beszámoló benyújtásának pedig neki fel nem róható akadálya volt, mert a cég iratanyagát a nyomozóhatóság lefoglalta. A letéti szerződések kapcsán arra hivatkozott, hogy a pénztadás időpontjai nem a felperes által megjelöltek, hanem korábbiak, a szerződések korábbi szerződések módosításai, hosszabbításai, s a megjelölt összegek sem helyesek. Előadta továbbá, hogy a csatolt szerződések csak nevükben letéti szerződések, tartalmukat tekintve devizaügyletek lebonyolítására szóló megbízási szerződések voltak. Állította, hogy ügyvezetői megbízása ideje alatt a feladatait minden esetben a hitelezői érdekek figyelembevételével látta el.

[15] A II. rendű alperes azzal védekezett, hogy 2014. április 30. napjáig volt ügyvezető. Kiemelte, hogy a részéről nem állapítható meg a beszámoló letétbe helyezésére vonatkozó mulasztás, így a felperes által előadottak a felelősségének megállapításához nem elegendők. Aláhúzta, hogy a felperes kizárólag az ügyvezetői tisztsége megszűnését, azaz 2014. április 30. napját követő tényállási elemeket adott elő, a végrehajtási eljárások megindulását, illetőleg a szerződések megkötésének tényét, valamint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját pedig nem igazolta.

[16] Az elsőfokú bíróság a döntése jogi indokolása körében mindenképp leszögezte, hogy a perben - egyebek mellett - nem volt vitatott, s így további bizonyítást nem igényelt, hogy az I. rendű alperes 1998. január 6. napjától, a II. rendű alperes 2011. október 17. napjától az adós önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője; a felperes, illetőleg házastársa, valamint az adós között letéti szerződés megnevezésű szerződések jöttek létre 2013. december 26., illetőleg 2014. május 14. napján; a felperes a házastársa adóssal szembeni követelését engedményezés útján megszerezte; az adós a tartozását nem rendezte; a Fővárosi Törvényszék az adós felszámolását rendelte el, melynek közzététele 2016. április 22. (helyesen: 20.) napján jelent meg; a felszámolási eljárásban a felperes a hitelezői igényét bejelentette, azt a felszámoló nyilvántartásba vette.

[17] A törvényszék ezt követően aláhúzta: a felperes a keresetét 2014. (helyesen: 2017.) április 3. napján terjesztette elő, így a jelen eljárásra a Cstv. 83/R. § (4) bekezdése szerint a Cstv. 2017. évi XLXI. törvénnyel történő módosítását megelőzően hatályos 33/A. §-át kell alkalmazni, amelynek (1) bekezdésében foglaltak szerint a hitelező vagy – az adós nevében – a felszámoló a felszámolási eljárás ideje alatt keresettel kérheti a bíróságtól [6. §] annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látták el és ezáltal a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítését megghiúsították vagy elmulasztották a környezeti terhek rendezését. A gazdálkodó szervezet vezetőjének minősül az a személy is, aki a gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt. Ha többen közösen okoztak kárt, felelősségük egyetemleges. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre láthatták vagy észszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kiegyenlíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

[18] Idézte továbbá a Cstv. 33/A. § (3) bekezdését, mely a keresetindításkor úgy rendelkezett (helyesen): mentesül a felelősség alól az (1) bekezdésben említett vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében. Amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően nem tett eleget az adós éves beszámolója [összevont (konszolidált) éves beszámolója] külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerint beszámolókészítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell.

[19] Rögzítette, hogy a felperes - az irathiany és az éves beszámoló letétbe helyezési kötelezettség elmulasztása miatt egyaránt - hivatkozott mind az I. rendű alperes, mind a II. rendű alperes tekintetében a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerinti törvényi vélelemre. Tekintettel arra, hogy az adós felszámolásában a felszámoló nem jutott hozzá az alperes irataihoz, az elsőfokú bíróság megalapozottnak ítélte a felperes e hivatkozását.

[20] A Fővárosi Törvényszék Cégbíróságától beszerzett adósi cégiratokból arra következtetett, hogy a II. rendű alperes is az adós ügyvezetője volt a felszámolásig, ugyanakkor kiemelte, hogy a 2014. április 30. napi taggyűlési határozat átvezetése esetén is érdemben kellene vizsgálni a II. rendű alperes felelősségét, mivel e határozat a felszámolás kezdő időpontját megelőző 3 éven belül keletkezett.

[21] Az I. rendű alperes által az iratátadási kötelezettsége elmulasztásának kimentésére előadott érvelést nem fogadta el.

[22] Mindezek alapján abból indult ki, az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a vezetői tisztségük időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladataik ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vették.

[23] A felperes indítványára kirendelt igazságügyi szakértő véleményét hiányosságoktól mentesnek ítélte, s azt az ítélezése alapjául elfogadva megállapította, hogy az adós társaság 2013. december 31. napján fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. Kifejtette: a közigazász végzettségű I. rendű alperes erről kétségtelenül tudomással bírt, figyelemmel arra is, hogy a jelentős kockázatú pénzügyi műveletek tényleges lefolytatója bevallottan is ő maga volt. Ugyanakkor, mivel az egyes határidős ügyletek elszámolásáról minden esetben részletes bizonylat készült, a veszteség mértékéről a II. rendű alperes is folyamatosan értesülhetett, így ő sem mentesülhet a felelősség alól.

[24] A törvényszék kitért arra, hogy az I. rendű alperesnek az a hivatkozása, hogy a perbeli letétek elhelyezése a szerződéseken szereplő dátumnál korábban történt, nem bizonyult valósnak, erre az I. rendű alperes nem is ajánlott fel bizonyítást, az azonban nem vitás, hogy a letéteményes a határidő elteltét követően a letét összegét nem szolgáltatta vissza.

[25] Mindezekből az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a társaság úgy vállalt további kötelezettséget, hogy annak visszafizetése reálisan nem volt feltételezhető, valós kockázata volt, hogy a fizetőképességét nem tudja fenntartani, 2013. december 31. napját követően észszerű feltételezéssel nem garantálhatta, hogy a kötelezettségeit teljesíteni fogja. Ezekből következik, hogy az I. rendű alperes a vezetési feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe.

[26] A II. rendű alperes tekintetében az elsőfokú bíróság aláhúzta, hogy ügyvezetőként a cég működését, gazdálkodását figyelemmel kellett volna kísérnie, s mivel a saját pénzét is befektette, a nagy kockázatú ügyletekről nyilvánvalóan tudomással bírt.

Ügyvezetőként elvárható volt tőle, hogy a gazdasági társaság működésével, körülményeivel, vagyonával, vagyonkezelésével ténylegesen tisztában legyen, s a kiemelt kockázatú tevékenységet folytató cég működését fokozottan figyelemmel kísérje. Esetében is megállapítható tehát, hogy a vezetési feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe.

[27] A törvényszék a felperes javára megítélt 36.000 forint kereseti illetékből és ügyvédi munkadíjból álló 500.000 forint perköltségen felül a 79. sorszámú kiegészítő ítéletében a felperes részére további 559.800 forint, szakértői díjra felmerült perköltséget állapított meg.

[28] Az elsőfokú bíróság a felperes kérelmére, az 56. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt külön végzésében egyetemlegesen kötelezte az I. és a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessenek be a Fővárosi Törvényszék megjelölt számú letéti számlájára 126.320.010 forintot vagyoni biztosíték címén, mivel úgy látta, hogy a felperes a vezető tisztségviselő felelősségének megállapításához szükséges tényállási elemeket valószínűsítette.

[29] Az elsőfokú bíróság ítéletét az I. és a II. rendű alperes is fellebbezéssel támadta, mindketten annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérve.

[30] Az I. rendű alperes az ítélet elleni fellebbezését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének és az ítélete megalapozatlan.

[31] Aláhúzta, jelen esetben a felperes a keresetét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott második esetre alapozta (a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat), azonban konkrét összeg megjelölése nélkül. Ítéletében az elsőfokú bíróság sem tért ki arra, hogy mekkora volt az a vagyonsökkenés, amely az ügyvezetőnek felróható magatartás következtében állt be. A BDT2012. 2619. számon megjelent határozat II. pontja szerint a vezető tisztségviselő helytállási kötelezettsége csak olyan mértékben áll fenn, amilyen mértékben a társasági vagyon a felróható eljárása folytán csökkent. A Kúria BH2017. 306. számon közzétett határozata szerint a vagyonsökkenés, a hitelezők igényének teljes mértékben történő kielégítésének megghiúsulása, elengedhetetlen feltétele a vezető tisztségviselő felelőssége megállapításának. Az ÍH2018. 78. és az ÍH2018. 121. számú jogeset szerint is szükségképpen tényállási elem a vagyonsökkenés mértékének megjelölése.

[32] Utalt rá, hogy az elsőfokú eljárásban előadta: nem vállalt ésszerűtlen kockázatot, a megkötött megbízási - és nem letéti - szerződéseket a társaság és a hitelezők érdekében kötötte meg, azt pedig a Kúria is kifejtette a BH2020.8.244. számú határozatában, hogy az önmagában nem alapozza meg a vezető tisztségviselő felelősségét, ha az adós a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben is folytatja a tevékenységét, úgy, hogy ésszerűtlen kockázatot nem vállal, a társaság megmentése érdekében tett indokolt intézkedései azonban nem vezetnek eredményre. A perbeli szakvélemény rögzítette, a beszámolók vizsgálata szerint a társaság a pótlólagosan, egyre nagyobb mértékben bevont

idegen forrást a korábbi veszteségek pótlására fordította, illetve a forrásainak meghatározó része rövidlejáratú, azaz egy éven belüli volt. Ez pedig nem nevezhető észszerűtlen magatartásnak. A Kúria Gfv.30.235/2019/7. számú precedensképes határozata a [49] pontban hangsúlyozza, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet vagy akár a fizetéseképtelenségi helyzet bekövetkezése nem jelenti azt, hogy az adós gazdálkodó szervezetnek minden ilyen esetben be kell fejeznie a tevékenységét, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. A BDT2016. 3499. számú eseti döntés jól példázza, hogy önmagában az, ha a vezető tisztségviselőnek a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése után meghozott gazdasági döntése utóbb tévesnek bizonyul, ez még nem alapozza meg a felelősségét, csak ha a döntése meghozatalához többlet tényállási elem is kapcsolódik. A Kúria BH+2015.12.522. számú határozata szerint nem állapítható meg a vezető tisztségviselő felelőssége, ha nem bizonyított, hogy a vezető tisztségviselőként tanúsított magatartása felróható volt, továbbá, ha a magatartása és a hitelezői követelések megghiúsulása között nem áll fenn okozati összefüggés.

[33] Nehezményezte, hogy a törvényszék nem fogadta el azt a védekezését, hogy a 2014. évet követő beszámolóképzési kötelezettségének azért nem tudott eleget tenni, mert az iratokat a nyomozóhatóság lefoglalta. Ezt az állítást a felperes nem vitatta, s a bíróság sem közölte, hogy bizonyításra szorulna, a kérdésben ezért nem ajánlott fel bizonyítást.

[34] A fellebbezése indokolását kiegészítette azzal is: nem bizonyított, hogy az ügyfelekkel kötött, devizaügyletekre vonatkozó szerződések lettek volna a vagyonszőkenés okai, s a szakvélemény is éppen azt rögzítette, hogy a társaság próbálta a veszteségeit pótolni és ezáltal a hitelezőket megmenteni.

[35] A II. rendű alperes – aki a 79. sorszámú kiegészítő ítélet ellen is fellebbezett – az ítélet elleni jogorvoslati kérelmében mindenekelőtt arra hivatkozott: az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg, hogy a felszámolás elrendeléséig ügyvezető volt. Ennek ellentmond a közhiteles cégnyilvántartás, amelynek adatai szerint 2014. április 30. napján megszűnt az ügyvezetői tisztsége. Ezen kívül nem állapítható meg a személyét érintően beszámoló letétbe helyezésére vonatkozó mulasztás.

[36] Sérelmezte, hogy a szakvélemény nem jelölte meg: melyik ügyvezető milyen időpontban volt, vagy lehetett abban a helyzetben, hogy előre látta, vagy előre láthatta, hogy a társaság nem lesz képes esedékességgkor kiegyenlíteni a vele szemben fennálló követeléseket. A szakvélemény szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet tényéről a vezetésnek a beszámolóból kellett tudomást szereznie. Eszerint 2014. július 9. és nem pedig 2013. december 31. napja a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet valós időpontja, mert ekkor láthatta, hogy az adós nem lesz képes esedékességgkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. A számára elérhető első dokumentum, amely következtetni engedett volna a társaság helyzetére, a 2013. évre vonatkozó beszámoló volt, ami azonban csak a jogviszonya megszűnését követően, 2014. július 9. napján keletkezett. Azt a szakértői vélekedést, hogy a veszteség mértékéről a vezetés folyamatosan értesült, csupán feltételezésnek nevezte. Állította, hogy ügyvezetőként semmilyen likviditási, pénzügyi problémáról nem értesült, a tisztsége megszűnésekor a társaság nem volt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben. A cég menedzselését - maga által is elismerten - az I. rendű alperes végezte, a II. rendű alperes tényleges vezetői tevékenységet nem folytatott, semmit nem írt alá, pénzt senkitől nem vett át, maga is több százmillió forintot veszített, ami éppen arra utal, hogy nem volt tudomása a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetről. Mindezt az I. rendű alperes is megerősítette.

[37] A II. rendű alperes a kiegészítő ítéletet is fellebbezéssel támadta, annak megváltoztatását és az abban megítélt perköltség megfizetésére való kötelezése mellőzését kérve.

[38] E fellebbezését azzal indokolta, hogy az ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében. Mivel álláspontja szerint a törvényszék ítélete téves, a kiegészítő ítélet is az, ezért a kiegészítő ítélettel megítélt további perköltség megfizetésére való kötelezése sem alapos.

[39] A II. rendű alperes az elsőfokú bíróság 56. sorszámú végzését úgyszintén fellebbezéssel támadta, annak megváltoztatását és a vagyoni biztosíték nyújtására való kötelezésének mellőzését kérve.

[40] Jogorvoslati kérelmében lényegében az ítélet elleni fellebbezésében foglaltakra hivatkozott.

[41] A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének, kiegészítő ítéletének és 56. sorszámú végzésének helybenhagyását kérte.

[42] Az ítéltábla egyesítette az I. és a II. rendű alperes kijavított ítélet elleni fellebbezése, valamint a II. rendű alperesnek a kiegészítő ítélet és a vagyoni biztosíték nyújtására kötelező végzés elleni fellebbezése folytán indult másodfokú ügyeket.

[43] Az ítéltábla a tényállást – az adós cégkivonata, valamint az elsőfokú bíróság által beszerzett cégiratok alapján – annyiban módosítja, hogy a II. rendű alperes 2014. április 30. napjáig volt az adós bejegyzett ügyvezetője.

[44] A fellebbezések az alábbiak szerint részben alaposak.

[45] Az elsőfokú bíróság a tényállást - az ítéltábla által eszközölt módosításon túlmenően - lényeges eljárási szabálysértés nélkül, alapjában véve helyesen állapította meg, így a fellebbezések annak alapulvételével elbírálhatók voltak; s a polgári perrendtartásról szóló, jelen eljárásra hatályos 1952. évi III. törvény (rPp.) 221. § (1) bekezdésének sérelme hiányában az ítélete indokolása sem volt alkalmatlan a másodfokú felülbírálatra.

[46] Az ítéltábla előjáróban rögzíti, hogy a felperes a keresetét véglegesen a 2021. szeptember 16. napján érkezett iratában foglaltak szerint tartotta fenn, amely ebben a formában arra irányult, hogy a bíróság a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg: az I. rendű és a II. rendű alperes az cég1 „f.a.” fizetésképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően a vezetői feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, és ezzel a felperes követelésének kielégítését 83.967.574 forint és 125.444 amerikai

dollár, továbbá ezen összegnek 2014. augusztus 15. napjától a kifizetésig járó, Ptk. szerinti késedelmi kamatai, valamint 25.438 euró és ezen összegnek 2013. március 27. napjától a kifizetésig járó, a Ptk. szerinti késedelmi kamatai erejéig meghíúsította.

[47] Az ítéltábla előrebocsátja továbbá: észlelte, hogy az elsőfokú bíróság hiányosan tett eleget a rPp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének, ezért ezt a 4-I. sorszámú végzésével pótolta, illetőleg kiegészítette, s – a bizonyítás elmaradásának illetőleg sikertelenségének következményeire való figyelmeztetés mellett – határidőt biztosított a feleknek arra, hogy ezekhez mérten terjesszék elő bizonyítékaikat, bizonyítási indítványait.

[48] Az ítéltábla a tájékoztatása keretében a felperes figyelmét arra hívta fel, hogy a közhiteles cégnyilvántartás adataihoz képest annak bizonyítása terheli, hogy a II. rendű alperes 2013. május 1. napjától az adós felszámolásának kezdő időpontjáig az adós társaság árnyékvezetőjének minősült, azaz az adós gazdálkodó szervezet döntéseinek meghozatalára ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt.

[49] Az I. rendű alperest a perbeli tényállításaira, illetve a keresettel szembeni védekezése körében előadottakra és a csatolt tartozáselismerő nyilatkozatokra, továbbá arra tekintettel, hogy az adós vezetője nem bocsátotta teljeskörűen a felszámoló rendelkezésére az adós iratait, arra figyelmeztette, hogy a következők bizonyítása terheli: a perben csatolt letéti szerződésben szereplő időpontoknál korábban, s pontosan mely időpontokban történt meg a szerződésekben szereplő pénzösszegek átadása; e letéti szerződések korábbi szerződések módosításai és valójában devizaügyletek lebonyolítására szolgáló megbízási szerződések, ez esetben miként használta fel a letétbe helyezett összegeket; a letéti szerződésekben szereplő összegek nem pontosak, s mi a pontos összeg; az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az ügyvezetési feladatait a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el.

[50] A II. rendű alperes figyelmét arra hívta fel, hogy a perbeli tényállításaira, valamint a keresettel szembeni védekezése körében előadottakra és a rendelkezésre álló adatokra figyelemmel, annak bizonyítása terheli, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét követően az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülésének csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

[51] A perben – amint a törvényszék is helyesen szögezte le – a Cstv. 33/A. § 2017. évi XLIX. törvény 17. §-ában foglalt módosítással nem érintett rendelkezései voltak irányadók.

[52] A rPp. az érvényesített jog megjelöléséhez [rPp. 121. § (1) bekezdés c) pont] nem kívánta meg jogszabály idézését, vagy annak pontos, § szerinti megjelölését, s ha a tényalpból az érvényesített jog egyértelműen megállapítható volt, a jogszabály téves megjelölése nem jelentette a jogalap megjelölésének hiányát, hiszen a rPp. koncepciója szerint a bíróság feladata volt a kereset tartalmából a megállapított tényállás alapján a kereset jogi minősítése (iura novit curia). [A polgári perrendtartásról szóló, jelenleg hatályos 2016. évi CXXX. törvény (új Pp.) már nem ezt az elvet vallja.]

[53] Az adott perben a felperes a jogállítást (a keresetével érvényesített jogot) a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapozta, differenciáltan nem jelölve meg vagy idézve szó

szerint annak egyik fordulatát sem, így a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésén belül érvényesíteni kívánt joga az általa előadott tényalapból kiindulva volt meghatározható.

[54] A felperesnek a keresete alapjául előadott tényállítása az volt, hogy az adós társaság a tőle, illetve jogelődjétől átvett pénzüsségeket – a tartozása elismerése ellenére – határidőre nem fizette vissza, az alperesek „azzal a sajátjukként rendelkeztek [...], másra használták fel” (2018. október 18., 2019. április 8. napján érkezett beadvány), s a felszámolása során a hitelezői választmány megalakulásakor nyilvánvalóvá vált, hogy semmilyen vagyonnal nem rendelkezik.

[55] A felperes által felvázolt tényalap tehát tartalmilag vagyonsökkenésre való hivatkozással jelent egyet: nevezetesen azt fejezi ki, hogy az adósnek átadott perbeli pénzüsségek a felszámolás kezdő időpontjában már nem voltak meg, ezáltal nem váltak a felszámolási vagyon részévé. Kiemelést érdemel: ezzel az értelmezéssel cseng egybe az is, hogy a felperes a 2018. június 18. napján benyújtott előkészítő iratában az alperesek magatartásáról kifejezetten azt állította, hogy azokkal okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent; továbbá a 2021. szeptember 16. napján benyújtott iratában a szakértőnek az adós társaságnál bekövetkezett vagyonsökkenéssel (annak mértékével, az elkerülése érdekében kifejtett intézkedésekkel) kapcsolatos kérdések feltevését indítványozta az elsőfokú bíróságnak, mely kérdéseket a szakértőnek fel is tette, a szakértő azokról véleményt adott.

[56] A felperes jogállításhoz kapcsolódó petitumban, amely az alperesek felszámolási eljárásban ki nem elégített hitelezői igényekért való egyetemleges felelősségének megállapítására irányult, benne foglaltatik az okozott vagyonsökkenés erejéig fennálló felelősség megállapítása iránti kereseti kérelem is, ezért az érdemi másodfokú felülbírálat keretében nem volt akadálya, hogy az ítéltábla a felperes által egyébként tartalmilag előadott és bizonyított adósi vagyonsökkenés mértékét meghatározza (a felperes végleges kereseti kérelmében megjelölt késedelmi kamatok nélkül, mert azok a vagyonsökkenés fogalmi körébe nem vonhatók be).

[57] Az I. rendű alperes fellebbezése tehát annyiban alapos volt, hogy a törvényszék az ítélete rendelkező részéből nem mellőzhette volna a vagyonsökkenés összegének meghatározását.

[58] Az ítéltábla egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy a perben kirendelt szakértő véleményét az ítélezése alapjául aggálytalannak fogadta el, s ennek megfelelően abból indult ki, hogy az adós társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezése 2013. december 31. napjára tehető.

[59] A másodfokú bíróság a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kapcsán a II. rendű alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel csupán annyit emel ki: a szakértő – a II. rendű alperes fellebbezési hivatkozásától eltérően – nem tett olyan megállapítást, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet tényéről a társaság vezetésének a beszámolóból kellett tudomást szereznie. Éppen ellenkezőleg, a II. rendű alperesnek a szakvéleményre tett észrevételei megválaszolásakor pontosan azt hangsúlyozta ki, hogy a vezetésnek a beszámolóban megjelenő adatokról – főként egy olyan mértékű hiánynál, amely az adós esetében előfordult – mindenképpen információja kellett legyen a beszámoló adatait alátámasztó bizonylatokból, mégpedig abban az időpontban, amelyre a beszámoló az adatokat vetíti, azaz 2013. december 31. napján.

[60] Az elsőfokú bíróság tehát helyesen értékelte úgy, hogy a felperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése időpontja tekintetében reá háruló bizonyításnak megnyugtatóan eleget tett.

[61] Az ítéltábla által módosított tényállás szerint a törvényszék azonban tévedett abban, hogy mind az I. rendű, mind a II. rendű alperes a felszámolás elrendeléséig ügyvezetők voltak.

[62] A közhiteles cégnyilvántartás adatai a II. rendű alperes tekintetében azt mutatják, hogy csupán 2014. április 30. napjáig hatályosan volt az adós társaság vezető tisztségviselője. A törvényszék megállapításától eltérően, az adósnak a felperes indítványára beszerzett cégiratai között fellelhető, a törlés alapját képező 2014. április 30. napján kelt taggyűlés jegyzőkönyve is, mely magában foglalja a II. rendű alperes lemondó nyilatkozatát.

[63] A felperes ugyanakkor azt, hogy a II. rendű alperes 2014. április 30. napját követően árnyékvezetői szerepet töltött volna be az adós társaságnál, az ítéltábla figyelemfelhívása ellenére nem bizonyította, a II. rendű alperesnek az adós társaság tulajdonosi szerkezetében elfoglalt helyzetével való érvelése pedig ennek alátámasztására nem foghatott helyt.

[64] A II. rendű alperest a vezetői tisztsége 2014. április 30-i megszűnése következtében sem a 2013. évre vonatkozó beszámolóval kapcsolatos, külön jogszabályban előírt kötelezettség, sem a felszámoló felé a Cstv. 31. §-a alapján teljesítendő kötelezettségek nem terhelték. Ezáltal vele szemben a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésében megfogalmazott vélelem nem állapítható meg, vagyis a felperesnek az ő vonatkozásában az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezésén túl azt is bizonyítania kellett, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően az ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el és ennek következtében az adós vagyona csökkent, illetőleg milyen mértékben. Ezen ügyvezetési feladatok a perben értelemszerűen a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése (2013. december 31.) és a II. rendű alperes vezetői tisztségének megszűnése közötti időszak tekintetében voltak vizsgálhatók, vagyis arra az időtartamra nézve, amíg a II. rendű alperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után vezetői magatartást tanúsíthatott.

[65] Ugyanakkor az I. rendű alperessel szemben mind az adós 2014. évi beszámolója letétbe helyezési és közzétételi kötelezettsége, mind a Cstv. 31. § (1) bekezdésének a)-d) pontja szerinti vezetői kötelezettségek elmulasztása miatt megállapítható, hogy a Cstv. 33/A. (3) bekezdése értelmében a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kellett, amit az elsőfokú bíróság is helyesen állapított meg. Az – a fellebbezésében is hivatkozott – I. rendű alperesi védekezés pedig a kimentésre alkalmatlan volt, hogy a beszámolóképzési kötelezettségének azért nem tudott eleget tenni, mert az adós iratait a nyomozóhatóság lefoglalta. Az I. rendű alperes ezzel kapcsolatban semmilyen bizonyítékot nem szolgáltatott, ugyanakkor az adós felszámolójának a törvényszék megkeresésére 2019. augusztus 22. napján érkezett tájékoztatása szerint a nyomozóhatóság csak 2017. augusztus 7. napján foglalta le az adós – felszámolónak hiányosan átadott – iratait. (A 2014. évre vonatkozó beszámolót pedig 2015. május 31. napjáig kellett volna letétbe helyezni és közzétenni.)

[66] Az I. rendű alperesnek a fentiek szerint a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésében írt, a hitelezői érdekeket sértő magatartására fennálló vélelmet kellett volna megdöntenie, valamint az ugyanitt szabályozott mentesülésére alapot adó körülmények fennállását és a perbeli védekezése alapjául felhozott tényállításait bizonyítania.

[67] Az I. rendű alperes ehhez képest az ítéltábla e körben hozott 4-I. sorszámú végzésében foglalt felhívásra egyáltalában nem nyilatkozott.

[68] A felperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésnek időpontját szakértői véleménnyel, az annak következtében keletkezett vagyonsökkenést pedig, hogy a perbeli szerződések alapján beszedett pénzüsszegek nem kerültek be a felszámolási vagyonba, okiratokkal bizonyította. Ezzel szemben az I. rendű alperes a hitelezői érdekek sérelmére vonatkozó vélelmet nem döntötte meg, a felelősség alóli mentesülését, a perbeli védekezése keretében felhozott tényállításokat nem bizonyította.

[69] Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben a hitelezői érdekek sérelmét az I. rendű alperes magatartása vonatkozásában vélelmezni kellett, a Kúria Gfv.30.235/2019/7. számú határozatával elbírált, valamint a BDT2016. 3499. és BH+2015.12.522. számon közzétett határozatokban megjelenő jogesetek nem állíthatók párhuzamba a jelen ügygel.

[70] Az adott perben az I. rendű alperesnek a vele szemben fennálló vélelem megdöntéséhez bizonyítania kellett volna, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az ügyvezetési feladatait a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, amire bizonyítékot, bizonyítási indítványt fel sem ajánlott, ezért a perben megállapítható teljes – az adott esetben a felszámoló által a perbeli szerződésekben eredően a felperes mint hitelező számára visszaigazolt 126.320.000 forint hitelezői igény összegével megegyező – vagyonsökkenés erejéig felel a felszámolás során ki nem elégített hitelezői követelések megfizetéséért.

[71] A II. rendű alperes az ítéltábla 4-I. sorszámú végzésére csupán az ügyvezetői tisztségének 2014. április 30-i megszűnésével kapcsolatos okiratokat csatolt.

[72] A fentiek szerint az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezésétől a tisztsége megszűnéséig terjedő időszak tekintetében vizsgálható II. rendű alperesi felelősség kérdésében megállapítható, hogy az adós részéről a 2013. december 26. napján kötött perbeli szerződések tárgyát képező összesen 25.438 euró visszafizetése a felperes jogelődje részére 2014. március 26. napján, vagyis olyan időpontban vált esedékessé, amikor még a II. rendű alperes is bejegyzett ügyvezető volt. A visszafizetés lényegében az alperesek részéről sem vitásan, továbbá az I. rendű alperesnek az adós nevében 2016. március 3. napján tett tartozáselismerő nyilatkozata szerint sem történt meg, s a peradatokból kitűnően ez az összeg a felszámolási vagyonba sem került be.

[73] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást abban, hogy a II. rendű alperes azzal való védekezése nem lehetett eredményes, hogy ténylegesen nem látott el vezetői feladatokat. A felelősség alól a Cstv. 33/A. § (3) bekezdés első mondata alapján történő mentesüléséhez pedig ennél többre az ítéltábla 4-I. sorszámú végzésében foglaltakra sem hivatkozott, erre vonatkozó bizonyítékot, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

[74] Mindezek alapján a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezését követően az adósnál bekövetkezett, a perben megállapítható vagyonsökkenésből 8.052.400 forint [25.437 eurónak a felperes 2016. május 24-i hitelezői igénybejelentésekor érvényes

MNB árfolyammal (316,55) számított forint értéke] erejéig az I. rendű alperessel egyetemlegesen felel a felszámolás során ki nem elégített hitelezői követelések megfizetéséért [Cstv. 33/A. § (6) bekezdés].

[75] A II. rendű alperes a kiegészítő ítéletet a kiegészített ítéleti döntéssel való egyet nem értése miatt támadta fellebbezéssel, ezért e jogorvoslati kérelmét az ítéltábla az ítélet elleni fellebbezésével egységben bírálta el.

[76] A vagyoni biztosíték nyújtására kötelező végzés az ítéleti döntéshez viszonyítva lehet helytálló, ezért annak felülbírlata az ítélet elleni fellebbezés eredményességéhez igazodik.

[77] Az előzőekben kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítélete és kiegészítő ítélete, valamint a vagyoni biztosíték nyújtására kötelező végzése fellebbezett részét a rendelkező részben írtak szerint a Pp. – a végzés esetében a Pp. 259. §-a szerint alkalmazott – 253. § (2) alapján részben megváltoztatta.

[78] A fellebbezések részben eredményre vezettek, a fellebbező alperesek ennek ellenére a másodfokú eljárásban nem lettek pernyertesek, mert a jelen, megállapításra irányuló, meghatározatlan pertárgyértékű perben az ítéltábla a per fő tárgyában való döntésen – az I-II. rendű alperesek felelősségének megállapításán – nem változtatott. Ezért a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a fellebbező alperesek maguk viselik, továbbá a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint 82. § (1) bekezdése értelmében egyetemlegesen kötelesek a felperes ítéltábla előtti jogi képviselőjével felmerült költségeit megtéríteni.

[79] A felperes javára megítélt ügyvédi munkadíj összegének meghatározása a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) bekezdésén alapszik, az ügy bonyolultságára tekintettel a (6) bekezdés alkalmazása mellett, valamint a 4/A. § (1) bekezdését is figyelembe véve.

[80] A jelen perben a feleket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. § (1) bekezdésének v) pontja értelmében tárgyi illetékfeljegyzési jog illette meg. Az I. és II. rendű alperesek ennek ellenére a jogorvoslati kérelmeikhez fellebbezési illetéket fizettek, ezért az ítéltáblának a Pp. 101. § (1) bekezdése alapján a meg nem fizetett másodfokú eljárási illeték megfizetéséről nem kellett döntést hoznia.

[81] A II. rendű alperes az elsőfokú bíróság 56. sorszámu végzése elleni 60. sorszám alatti fellebbezése benyújtásakor az eljárási illetékek megfizetésének és a megfizetés ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 44/2004. (XII.20.) PM rendelet 6/A. § (3) bekezdése értelmében a Fővárosi Ítéltábla mint címzett bíróság Magyar Államkincstárnál vezetett illeték-bevételi számlájára 48.000 forint másodfokú eljárási illetéket, majd az

elsőfokú bíróság 65. sorszám alatti felhívására az Elektronikus Fizetési és Elszámolási Rendszeren keresztül 2023. május 8. napján a Fővárosi Törvényszék részére további 7.000 forint „illetékkülönbözetet” megfizetett.

[82] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pontja, 47. § (1) bekezdése alapján az 56. sorszámú végzés elleni fellebbezés illetéke 18.000 forint.

[83] Mivel a II. rendű alperes a fenti végzéssel kapcsolatos fellebbezése benyújtásakor összesen 55.000 forint – a szükségesnél 37.000 forinttal több – másodfokú eljárási illetéket fizetett meg, az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján a szükségtelenül megfizetett 37.000 forint másodfokú eljárási többletilleték visszatérítésére jogosult.

[84] Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a 44/2004. (XII.20.) PM rendelet 7. § (1) bekezdése alapján átíráttal megkeresi az állami adóhatóságot a 30.000 forint többletilleték visszatérítése érdekében, valamint az elsőfokú bíróságnak ugyanezen jogszabályhely alapján, átíráttal meg kell keresnie az állami adóhatóságot a téves felhívásra megfizetett 7.000 forint visszatérítése céljából.

Budapest, 2024. január 24.

Dr. Vuleta Csaba s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rápolti Barbara s.k.
s.k.
előadó bíró

Dr. Mizerák Judit

bíró

A kiadmány hitelül:
(Szénási Rita)